

2023-11-07

§ 49 2023.161 BUN

Kompetensförsörjning: Personal och behörigheter

Ärendebeskrivning

Förskola och skola behöver formas och utvecklas så att alla barn och elever möter personal med rätt kompetens. Det är en fråga om kompetensförsörjning vilket kräver långsiktig och strategisk planering. Alingsås kommun arbetar med att ta fram en kommungemensam strategi för kompetensförsörjning som beskriver den kommungemensamma processen. I ärendet redogörs för barn- och ungdomsförvaltningens arbete med kompetensförsörjning. I detta ingår nuläge och analys av de nyckeltal och indikatorer som förvaltningen följer inom ramen för kompetensförsörjningsarbetet. Barn- och ungdomsnämnden behandlade ärendet 2023-05-16 och beslutade att återremittera ärenden till barn- och ungdomsförvaltningen.

Beredning

Barn- och ungdomsförvaltningen har den 31 oktober 2023 lämnat följande yttrande:

Alingsås kommun står, i likhet med många andra arbetsgivare inför utmaningar när det gäller den framtida kompetensförsörjningen. Kompetensförsörjning handlar om att attrahera rätt medarbetare, rekrytera dessa genom en effektiv process, skapa möjligheter för utveckling på kort och lång sikt, behålla och engagera rätt medarbetare genom att vara en attraktiv arbetsplats samt att göra omställningen i slutet av en anställning på ett professionellt sätt.

Verksamheten och hela förvaltningens organisation behöver formas och utvecklas så att barn och elever möter personal med rätt kompetens. Frågan om rätt kompetens är definierad i skollag och övriga styrdokument som reglerar verksamheten i förskola, förskoleklass, grundskola, anpassad grundskola samt fritidshem. För skolan är det ett krav att undervisningen sker av lärare med behörighet i det ämne som de undervisar i. Viss kompetens är således reglerad för skolväsendet samtidigt som verksamheten i både förskola och skola behöver organiseras med personal så att barns och elevers omsorgsbehov kan tillgodoses. För de delar av verksamheten där kompetens inte regleras i nationella styrdokument är förvaltningens inriktning att alla som arbetar i förskola eller skola ska ha utbildning för arbete med barn och unga. Tillräcklig kompetens är i huvudsak en fråga om organisering, dels för att möta upp skollagens krav på olika professioners ansvar och dels för att barns- och elevers utbildning ska ske i ett helhetsperspektiv. Frågan om kompetensförsörjning innebär också ett arbete med hur verksamheten kompenseras och organiseras när det inte finns tillgång till rätt kompetens. Kompetensförsörjning handlar både om att rekrytera rätt och tillräcklig kompetens men lika mycket om att utforma arbetsätt som tillvaratar och anpassas efter verksamhetens samlade kompetens.

Vad gäller personalomsättning och avgångsdestination är trenden i huvudsak stabil över tid. I den senaste mätningen där Alingsås jämförs med övriga kommuner i Göteborgsregionen (GR) är omsättningen för förskollärare något lägre än övriga men barnskötare något högre.

Andelen legitimerade förskollärare är förhållandevis stabil över tid men antalet obehöriga förskollärare har ökat vad gäller såväl visstidsanställda som anställda tills vidare. Förvaltningen bedömer att Alingsås kommuns förskolors attraktionskraft som arbetsplats

2023-11-07

ökat. De svårigheter att rekrytera förskollärare som tidigare funnits finns i huvudsak inte kvar och det är vanligare att förskollärare med erfarenheten söker sig till Alingsås från andra kommuner.

För grundskolan utgår förvaltningen i huvudsak från hur stor andel av den planerade undervisningen som skett av lärare med behörighet i ämnet. Andelen undervisning som skett av lärare med behörighet i ämnet har sjunkit något trots att andel lärare med pedagogisk högskoleexamen är stabil över tid. Arbete med att öka andelen undervisning som sker av lärare med behörighet i ämnet är en kontinuerlig process och i samband med att enheterna anpassar verksamheterna inför kommande budgetår prioriteras behöriga och legitimerade lärare på helhet. På så sätt ökar möjligheterna för att öka andel undervisning som sker av lärare med behörighet i ämnet. Grundskolorna i Team Norra (15,69%), Team Nordost (8,57%) och Team Sydost (12,73%) har en högre andel visstidsanställda obehöriga lärare anställda med stöd av skollagen 2 kap. 21§. Räknat i antal lärare är det flest obehöriga lärare i Team Norra, Team Sydväst och i Team Centrum. Orsaken till nuläget rörande obehöriga lärare behöver inte nödvändigtvis bero på svårigheter att rekrytera behöriga lärare generellt i området utan kan också förklaras av förutsättningar kring anställningen såsom om anställningen är tills vidare eller ett vikariat. När tillfälliga vakanser, t.ex. under tjänstledigheter och sjukskrivningar, är målet alltid att elever ska få undervisning av legitimerade lärare och när det inte är möjligt behöver rektor organisera undervisningen för en likvärdig undervisning utifrån verksamhetens förutsättningar. I barn- och ungdomsförvaltningen har cirka hälften av personalen i fritidshemmet lärarutbildning, men det finns skillnader i hur lärare med behörighet för just undervisning fritidshem är fördelade. Den personal i fritidshemmet som saknar styrkt utbildning utgör närmare två femtedelar (39%) av den totala personalstyrkan i fritidshemmet. Arbete pågår med kartläggning av personal i fritidshemmet och en anpassning till den förhandlade befattningspaletten. Därutöver krävs ett fortsatt utvecklingsarbete för hur verksamheten organiseras utifrån den kompetens som finns och eftersträvas.

För att möta de utmaningar som finns i hela medarbetarresan vad gäller att både rekrytera, organisera och ställa om för rätt och tillräcklig kompetens arbetar barn- och ungdomsförvaltningen utifrån en handlingsplan med ett antal strategier och flertalet insatser som tillsammans med det kommungemensamma arbetet ska skapa bättre förutsättningar i verksamheten. Redovisning av arbete utifrån handlingsplanen, liksom fördjupning av nyckeltal rörande kompetensförsörjning beskrivs i bilaga till ärendet.

Beslut

Arbetsutskottets förslag till beslut: Redovisningen godkänns.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse Kompetensförsörjning Personal och behörigheter 2023- nov
- Bilaga Kompetensförsörjning Personal och behörigheter 2023 BUN